

Oponentní posudek bakalářské práce

Autor: František Příbek

Název práce: Vliv křesťanské náboženské výchovy na utváření osobnosti

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lidmila Hanzlová

1. Trošku mne překvapuje název práce: Vliv křesťanské náboženské výchovy... Autor inzeruje, že bude psát o křesťanské **náboženské** výchově (já tomu rozumím takto: o výchově k přijetí víry) a zatím píše o křesťanské výchově **mravní** (o pěstování morálně volních vlastností). Jak je to s náboženskou výchovou a křesťanskou výchovou mravní je naznačeno až na s. 19.

2. K úvodu práce: nemohu souhlasit s tvrzením, že výchova "nabývá na významu zejména v posledních desetiletích". Toto tvrzení je v rozporu s fakty. S důrazem, který je kladen na výchovu člověka od dob Platónových a Aristotelových až po totalitní režimy 20. století.

3. První kapitola začíná vymezením rozdílu mezi ateistickou a křesťanskou výchovou. Nechci zde polemizovat o jednotlivostech. Musím však upozornit na to, že jistě oprávněná výtka adresovaná ateistické výchově (její "praktická" orientace) se opírá o autority (Lenz), avšak bez jakékoliv citace. V seznamu literatury, který je k práci připojen, jsem toto jméno vůbec nenalezl. Pak ovšem vzniká otázka zdrojů, odkud autor čerpal (a o serióznosti jeho práce).

4. Autor (správně) spatřuje principy náboženské výchovy v židovské tradici (v Desateru). Avšak už nikterak nepřipomíná např. Ježíšovo Kázání na hoře (mravní naučení Nového zákona). Dokonce mám podezření, že autor vůbec Bibli (odpovídající pasáže) nečetl. Jinak by se tato "Kniha knih" musela objevit v soupisu literatury! A dokonce na prvním místě. Bez tohoto pramene se přece o křesťanské morálce nedá vůbec psát. A další připomínka: jako vzor křesťanské osobnosti představuje autor salesiána Bosca. A opět bez jakéhokoliv odkazu, odkud informace čerpal. Totéž platí i o subkapitole o Komenském, kde je dokonce uvedena řada citátů (vět uvedených v uvozovkách). Ostatně (znovu tatáž připomínka!) autor nic z Komenského díla vůbec neměl v ruce! Jinak by se (opět) toto jméno objevilo v soupisu literatury! Pak ovšem až směšně působí odkudsi citovaná věta, že "Komenský odmítal vyučování náboženství prostřednictvím katechismů, nýbrž navrhoval výuku přímo z Písma, neboť o mnoho bezpečněji se pije z pramenů." Moje podezření, že posuzovaná práce je zcela nesamostatná, dále vzrůstá.

5. Pokud se týká pojednání o náboženské výchově v rodině, ve škole a v nestátních organizacích, platí vše, co bylo uvedeno výše. To znamená, že na prvním místě nekritizují text po stránce obsahové, ale pro jeho základní formální nedostatky, které znehodnocují jakýkoliv pokus o vědeckou práci. Tak např. na s. 22 je zmínka o "dokumentu Katolická škola" – opět bez jakéhokoliv odkazu a v literatuře se autor o tomto materiálu opět nikde nezmiňuje. A tak mám podezření, že od s. 22 až po s. 24 jde o jeden dlouhý citát (nebo minimálně převyprávěný text), který je vydáván za vlastní tvůrčí akt autora.

6. Zvláštní pozornost si zaslouží subkapitola Současná náboženská výchova v ostatních organizacích. Nejen proto, že zde opět najdete minimum odvolání na zdroje informací (jen na s. 27, a to ještě poněkud nestandardně), ale také proto, že o náboženské výchově (jak tyto organizace nábožensky působí) není v této kapitole ani slovo. Je zde uveden pouze výčet jimi poskytovaných služeb v oblasti (de facto) sociální práce. Kdyby autor alespoň některou z těchto organizací navštívil, dověděl se něco více než je v brožurkách, pokusil by se o nějaké hodnocení jejich činnosti... Z posuzovaného textu to ovšem nikterak nevyplývá.

7. Ani poslední kapitola mne neuspokojuje. O **výsledcích** křesťanské náboženské výchovy zde není vůbec řeč. Pouze se konstatuje vlastní zkušenost: v křesťanských rodinách a komunitách nejsou vážnější problémy se záškoláctvím atd. (ale to může mít i jiné příčiny, např. skutečnost, že rodiny žijí v malých obcích), mezi mladými (viz graf na s. 41), kteří vyrůstali v bohatých

rodinách, je méně trestaných než mezi těmi, kteří vyrůstali v rodinách, v nichž se vyskytovaly sociálně patologické jevy, event. v ústavech (o čem to vlastně ve vztahu k tématu vypovídá?), a že se autor nesetkal s mladým vězněm, který by od dětství žil v křesťansky praktikující rodině. A přece úvahy o možnostech, omezeních, formách, metodách... křesťanské výchovy (případně též ve vězeňském prostředí) mohly být "solí" této práce.

8. A ještě jednu poznámku: křesťanské pojetí výchovy má nejen teologické a filosofické (antropologické) zázemí, ale i kořeny sociálně kritické (sociálně filosofické). O sociálním učení církve, které v posledních desetiletích určuje cíle (pro)sociální výchovy a např. o možnosti křesťanské inspirace sociálně pedagogické teorie a praxe jsem v textu nenašel ani zmínku. Ostatně termín "sociální pedagogika" se v posuzované práci vůbec neobjevuje.

9. Odpovězte na připomínky v textu.

10. Návrh hodnocení: Přes uvedené velmi vážné výhrady doporučuji práci k obhajobě. Vzhledem k míře zejména formálních chyb však doporučuji pouze hodnocení dostatečně (E).

V Brně dne 15. května 2007

Doc. PhDr. Ed. Radvan, CSc.

oponent bakalářské práce